

Tey skulu ikki longur revsast fyri at arbeiða

– Nú skulu pensjónslógirnar broytast. Men talan verður ikki um nakra kollvelting, hóast nógvar broytingar verða. M.a. skulu pensjónistar ímillum 67 og 70 ár ikki missa pensjón, hóast tey arbeiða

ÁKI BERTHOLDSSEN

Um einar tvær vikur fer løgtingið at broyta pensjónslógirnar.

Hóast nógvar broytingar verða, er ikki talan um nakra kollvelting kortini.

– Eitt endamálið við broytingunum er at gera pensjónslógirnar meiri nútímans, at gera tær einfaldari at umsita og at laga tær til aðrar skipanir, segði Jóan Hendrik Svabo Samuelsen av almannagættini í Tinganesi, tá ið hann á eldradeignum á Tvøroyri leygdagin greiddi pen-

– Fyri at at ellisrentu skulu ymsar treytir lukast, umframt treytirnar fyri aldri, limaskapi, skerdum vinnuførleika, bústaði og heima-

árinu ikki „har ført en levned der i det almindelig om-dømme vækker forargelse“ – Og ei heldur skuldi viðkomandi seinastu trý árinu

Jóan Hendrik Svabo Samuelsen, hm. greiddi frá broytingum, atlanin er at gera í pensjónslógini. Men Simun Pauli Poulsen fjúltust á, at pensjónirnar ikki verða hækkaðar í teir eru afturáttsgjaldar í nógvar

rætti. – M.a. skuldi tann, sum søkti um ellis og avlamis-

ikkí havt uppá hjálp eftir frátekralógini. Jóan Hendrik Svabo

Nógvar var at tosa um á eldradeignum á Tvøroyri leygdagin

Tó vóru tignadartreytirnar í gildi líka til 1961.

Jóan Hendrik greiddi síðani frá teimum ymsu pensjónunum, sum vóru.

Fyrst er tað Fólkapensjónin. Treytin fyri at fáa hana er at tú hefur fyllt 67 ár.

So er tað fólkapensjón til kvinnur. Treytin fyri at fáa hana er, at kvinnan er fyllt 62 ár, og at hon er gift við pensjónisti, ella er einsamall.

So er tað framskundaða fólkapensjónin. Treytin fyri at fáa hana er, at heilsan er farin at bila, at viðkomandi ikki fær so væl arbeitt, ella at aðrar, serligar umstøður gera seg galdandi.

Síðani er tað tann serliga einkjupensjónin.

Fyri at fáa hana skal kvinnan verða minst 50 ár, hon skal verða einkja, hon skal verða einsamall, heilsan skal verða farin at bila, hon skal ikki so væl fáa ar-beið, ella aðrar umstøður

viðkomandi slett ikki kunna arbeiða.

Fleiri broytingar

Efir teimum broytingum, sum ætlanin nú er at gera, verður fólkapensjónin sum hon er.

Men nú kunnu kvinnur ikki longur fáa pensjón, tá ið tær eru 50 ár, ella 62 ár.

Men ístaðin kemur ein pensjón sum eitur lægsta fyriritarpensjón.

Uppi hesari pensjónini er tann framskundaða fólkapensjónin, pensjónin til kvinnur, sum eru 50 og 62 ár, og lægsta avlamispensjón.

– Treytirnar fyri at fáa hesa lægstu fyriritarpensjónina er, at viðkomandi hefur fyllt 50 ár, at heilsan er farin at bila, og møguleikarnir at fáa arbeiði eru skerdir, ella aðrar umstøður.

– Er viðkomandi ímillum 50 og 60 skal tað almenna royna at endurbúgva viðkomandi fyri at fáa hann, ella hana í arbeiði aftur.

Míðal og hægsta avlamispensjónin verða varðveittar, sum tær eru nú.

Tó hækkað lægsta avlamispensjón so hon verður á sama støði sum aðrar fyriritarpensjónir.

Eisini aðrar broytingar

Jóan Hendrik Svabo Samuelsen geiddi frá, at umframt at savna fleiri pensjónir í eitt, verða eisini aðrar broytingar.

Ein broyting er, at sum er ber til hjá 15 ára gomlum at fáa avlamispensjón. Nú verður aldurmarkið hækkað til 18 ár.

Ein stór broyting verður, at tá ið pensjónin verður roknað út, vórðu frádráttirir tiknir við.

Teir frádráttirir eru nú burtur. So ístaðin verður pensjónin roknað út eftir eini skattskyldugari inntøku har ið ymski er drigið frá.

Enn stendur í lógini, at oyðsl kann føra við sær, at viðkomandi missur pensjónina.

Men tað verður strikað. Tó verður tað varðveitt, at tað kann ávirka pensjónina um fólk geva allar ognir sínar burtur, beint áðrenn tey fylla 67 ár, t.d. geva børnum arvaforðskot.

Sum er kunnu pensjónistar, sum eru serliga illa

fyri, søkja almannastovuna um ískoyti til ymsar stórar útreiðslur, t.d. nýtt oljufyrir og vaskimaskinu, og tað verður varðveitt, men greiðari reglur verða gjørdar fyri, hvussu farast skal fram.

Kunnu arbeiða.

Hinvegin sló Jóan Hendrik Svabo Samuelsen kalt vatn í blóðið á teimum, sum høvdu væntað sær meiri í pensjón.

Tí pensjónirnar fara ikki at hækka, segði hann.

Í løtuni er grundupp-hæddin í fólkapensjónini 47.784 hjá stökum um árið og 37.968 hjá hjúnum.

Hesir takstir hava verið galdandi síðani 1993 og hann helt, at tað kundi verið áhugavert at tosa um møguleikarnar at dagført pensjónirnar.

Meh ein stór broyting verður, at hava tey ímillum 67 og 70 ár arbeiði, hefur tað ávirkað grundupp-hæddina.

Heita hefur stór misnøgd verið við, tí tað hefur verið uppfatað sum at revsa tey, sum vilja arbeiða.

Men heita er ætlanin at fáa burtur nú, so at tað ikki longur skal ávirka grundupp-hæddina um tey 67-70 ára gomlu hava inntøku afturat pensjónini.

Hinvegin fella onkrir frádráttir burtur. M.a. hjúnabandsfrádrátturin uppá umleið 350 krónur um mánaðin, men tað fer at bera til at søkja um hann og fáa hann eftir forsorgarlógini.

Aldursviðbótin til tey yvir 80 fellur burtur.

Jóan Hendrik Svabo Samuelsen segði eisini, at nú er tann norðurlendski sáttmálin komin í gildi.

Sáttmálin ber í sær, at hefur pensjónistar áður búið minst trý ár í einum øðrum norðurlandi, ber til at fáa ein brotpart av pensjónini úr tí landinum, alt eftir, hvussu leingi tú hefur búið har.

Tað kann verða ein fyrimunur, um pensjónisturin hefur búið í landi við hægri pensjón enn í føroyum.

– Samanumtikið er heita ikki tær stóru broytingar. talan er mest um tekniskar reguleringar fyri at gera lógina einfaldari at umsita.

Men málið skal nú fyrirtíngið, og í víðgerðini har, kann so mangt broytast afturat.

Fyrireistrarnir á eldradeignum á Tvøroyri høvdu stóran áhuga. Ikki minst tann um broytingarnar í pensjónslógini

sjónistum úr øllum landinum frá teimum broytingum, ætlanin er at gera.

Men fyrst tók hann heilt stutt samanum, og greiddi frá, hvussu vit eru komin so langt á hesum øki, sum vit eru.

– Fyrsta lógin var lógin, sum kom í gildi í 1949 um ellisrentu.

rentu lúka ymsar tignadartreytir.

– Tað vildi t.d. siga, at umsókarin seinastu 10 árinu ikki hevði sett seg sjálfvan í eina vánaliga, figgjarliga støðu við at geva børnum allar pengarnar, ella við oyðsla alt burtur.

– Ein onnur treyt var, at umsókarin seinastu fimm

Samuelsen segði, at tey, sum finga fátækrahjálpi, eisini mistu valrættin afturfyrir og tey sluppu heldur ikki at giftast.

Í 1959 kom henda lógin, vit nú hava, staðin fyri lógina, sum var.

Og tað er lógin, sum enn er í gildi, hóast hon er broytt mangar ferðir.

gæra seg galdandi.

Avlamispensjónin er í trimum:

Fyri at fáa lægstu avlamispensjón, skal viðkomandi

hava mist 50% av evnunum at arbeiða.

Fyri at fáa míðal avlamispensjón skal viðkomandi hava mist 75% av arbeids-evnunum og fyri at fáa tað hægstu pensjónina, skal